

МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ШАРОИТИДА АСОСИЙ ВОСИТАЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛИШ ВА ТУРУМЛАШ МАСАЛАЛАРИ

PhD. доцент в.б. Хатамов Кобил Хайриевич,
Тошкент молия институти, Тошкент, Ўзбекистан
Email: Kobil.xatamov@inbox.ru
ORCID: 0000-0003-4348-751X

PhD. Xatamov Kobil Xayirevich,
Tashkent Institute of Finance, Tashkent, Uzbekistan
Email: Kobil.xatamov@inbox.ru
ORCID: 0000-0003-4348-751X

JEL Classification: M1, M4, M41

Аннотация: Ушбу мақолада асосий воситаларни ҳисобга олишни ташиқил этиши, Ўзбекистонда уни халқаро стандартларга мувофиқ ташиқил этилиши, шунингдек уларнинг ушбу соҳадаги муомаларни ҳисобга олган ҳолда техник хизмат кўрсатиши ва ҳал қилиши, ташиқил этиши, асосий воситаларни қабул қилиши ва чиқиб кетиши ҳамда эскиришини ҳисобга олиши масалалари ёритиб ўтилган. Корхона ва ташиқилотларда модернизация қилиши техник ва технологик қайта жиҳозлаши шубҳасиз асосий воситалар ҳаракати билан боғлиқ йўналиши ҳисобланади, шу нуқтаи назардан олиб қаралганда биз ҳозирги шароитда мамлакатимизда асосий воситалар ва уларнинг ҳаракати билан боғлиқ назарий масалаларга тўхталиб ўтишни мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблаймиз.

Иқтисодиётни модернизациялаши шароитида хўжалик юритувчи субъектлар молия-хўжалик фаолиятини амалга оширишида асосий воситаларнинг ўрни ниҳоятда каттадир. Асосий воситалар хўжалик юритувчи субъектнинг ишлаб чиқариши жараёнида ўринга эга, чунки улар барча корхона

таянадиган ва корхонанинг ишлаб чиқариши қувватини баҳолаши мезони бўлган ишлаб чиқариши техника базасини ташиқил этади. Асосий воситалардан унумли ва самарали фойдаланишида хўжалик юритувчи субъектда, аввало, уларнинг ҳисобда тўғри гуруҳланишига асосий эътибор қаратилиши лозим.

Ҳар бир хўжалик юритувчи субъектларда асосий воситаларни ҳисобга олиши, жумладан: асосий воситаларни кирими, асосий воситаларни чиқими (ҳисобдан чиқариши), асосий воситаларни қайта баҳолаши, асосий воситаларга амортизация ҳисоблаши, асосий воситаларни сотилишини ҳисобга олиши, асосий воситаларни текин берилиши ёки текин (безараз) олинишини ҳисобга олиши, асосий воситаларни таъмирлаши ҳисобга олиши, асосий воситаларни сотилишидан қурилган фойда ёки зарарларни бухгалтерия ҳисобида акс эттирилиши. Корхоналарда асосий воситалар муҳим аҳамиятга эга ҳисобланади, шу сабабли уларни туркумлаши ҳамда ҳисобини ўз вақтида тўғри олиб борилса ҳисоб сиёсатида муоммо ва камчиликлар юзага келмайди.

Асосий воситалардан унумли ва самарали фойдаланишида хўжалик юритувчи субъектда, аввало, уларнинг ҳисобда тўғри гуруҳланишига асосий эътибор қаратилиши лозим. Бухгалтерия ҳисоби хўжалик юритувчи субъектда содир бўладиган муомалаларни ҳисобга олиш ва назорат қилишида муҳим восита бўлиб хизмат қилади.

Abstract: In this article, the issues of Organization of accounting of basic Instruments, Organization of it in Uzbekistan in accordance with international standards, as well as their maintenance and solution, organization, adoption and withdrawal of basic instruments, taking into account the circulation in this sphere, are discussed.

Modernization in enterprises and organizations technical and technological re-equipment is undoubtedly the direction associated with the movement of basic tools, considering from this point of view we consider it worthwhile to dwell on the theoretical issues related to the basic tools and their movement in our country in the current conditions. Modernizing conditions of tertiary education therrni niouyati is a major instrument by which jurist subjects carry out their financial and financial activities, while therrni niouyati is an adult.

Basic toolspaly an important role in the production process of a business entity because they form the basis of the production technique on which the whole enterprise is based and which is the criterion for assessing the production capacity of the enterprise. In the effective and efficient use of acoci vocites, the acoci should pay special attention to their proper grouping in the hijab, first of all, in the hub.

Accounting for fixed assets in each business entity, including: income from fixed

assets, expenditure on fixed assets (write-off), revaluation of fixed assets, depreciation of fixed assets, accounting for sales of fixed assets, free transfer or acquisition of fixed assets accounting, accounting for repairs of fixed assets, accounting for gains or losses from the sale of fixed assets. Fixed assets are important in enterprises, so if they are classified and accounted for in a timely manner, there will be no problems and shortcomings in accounting policies.

In the effective and efficient use of acoci vocites, the acoci should pay special attention to their proper grouping in the hijab, first of all, in the hub. The accounting hijab serves as an important vocita in the hijab and control of transactions that are capable of in the business cub.

Калит сўзлар: бухгалтерия ҳисоби, асосий воситалар, амортизация, захиралар, асосий воситаларни кирими ва чиқими, молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари, аналитик ҳисоб, қайта баҳолаш, асосий воситаларни туркумлаш, асосий воситаларни ҳисобдан чиқариш.

Key words: accounting, fixed assets, depreciation, reserves, income and expenditure of fixed assets, international financial reporting standards, analytical accounting, revaluation, classification of fixed assets.

Кириш.

Жаҳон иқтисодиётига интеграллашув жараёнида асосий вазифалардан бири халқаро стандарт талабига мос келадиган маҳсулот ишлаб чиқариш ҳисобланади. Бундай маҳсулот ишлаб чиқариш учун ишлаб чиқариш жараёнини модернизация қилиш, янги технологиялар жорий этиш ва қайта жиҳозлаш лозим. Шу нуқтаи назардан ушбу масаланинг муҳимлигини